

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 2
150 Reykjavík

Reykjavík 8. mars 2018

1605117SA GB
Málalykill: 11.42

Efni: Umsögn um stefnumarkandi landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum

Vísað er til tilkynningar á samráðsgáttinni Ísland.is um að óskað sé eftir umsögnum um drög að landsáætlun til 12 ára ásamt verkefnaáætlun fyrir tímabilið 2018-2020.

Almennt um landsáætlun

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur átt aðkomu að vinnu verkefnisstjórnar um gerð landsáætlunar ásamt því að leggja til starfsmann til verkefnisins, sem vann að gagnaöflun frá sveitarfélögum og landshlutasamtökum og úrvinnslu upplýsinga á fyrsta hluta verkefnisins. Einnig hafa fulltrúar tveggja landshlutasamtaka átt aðkomu í gegnum ráðgjafarnefnd um landsáætlun.

Þar sem um er að ræða fyrstu áætlun af þessum toga sem gerð er hér á landi hefur verið um lærdómsferli að ræða og vinnan hefur tekið nokkuð lengri tíma en lagt var upp með í upphafi. Að áliti sambandsins hefur tíminn þó heilt yfir verið vel nýttur og er ekki við því að búast að vinna sem þessi verði unnin á skömmum tíma. Góð sátt hefur tekist innan verkefnisstjórnar um áherslur í landsáætlun og um gerð þriggja ára aðgerðaáætlunar og ef marka má umsagnir sem þegar hafa borist inn á samráðsgátt virðist þessi vinna vera að mæta brýnni þörf fyrir skýrari stefnumótun stjórnvalda um málefni ferðamannastaða.

Að áliti sambandsins er þriggja ára verkefnaáætlun mikið framfaraskref og á grundvelli hennar munu framkvæmdaaðilar geta skipulagt framkvæmdir til lengri tíma en áður hefur verið mögulegt. Ástæða kann að vera til að fhuga að ráðist verði fljótlega í næstu verkefnaáætlun, til að auka enn frekar þann fyrirsjáanleika sem áætlunin býður upp á. Mætti vel hugsa sér að áætlunin verði endurnýjuð á hverju ári þannig að ávallt sé horft til næstu þriggja ára.

Tengsl við önnur verkefni

Rétt þykir að minna á það sem Samband íslenskra sveitarfélaga hefur áður bent á, að ekki er nægilegt að byggja upp innviði á ferðamannastöðum. Einnig þarf að huga að samgöngum að þessum stöðum og er mikilvægt að í samgönguáætlun verði hugað að samspili við landsáætlun. Jafnframt þarf að skilgreina hlutverk Vegagerðarinnar gagnvart ferðapjónustu, svo sem varðandi gerð bílastæða við ferðamannastaði, gerð útskota við vinsæla útsýnisstaði og merkingar ferðamannastaða. Augljóst er að ef Vegagerðin á að geta sinnt slíkum verkefnum þarf að auka framlög til vegamála enda verður þörf fyrir vegafé til almennra úrbóta og viðhalds vega áfram mikil.

Í vetur hefur verið unnið í öllum landshlutum að gerð áfangastaðaáætlana, með aðkomu sveitarfélaga og ferðapjónustuaðila á hverju svæði. Augljóst samspil er á milli þessara áætlana og má gera ráð fyrir að sú stefna til 12 ára sem birtist í landsáætlun geti nýst sem áherslur í áfangastaðaáætlunum. Við endurskoðun landsáætlunar og verkefnaáætlana þarf sömuleiðis að horfa til áherslna landshlutanna í sínum áætlunum. Að áliti sambandsins er ekki ástæða til annars en að þessar áætlanir muni vinna vel saman.

Breytingar á lögum um Framkvæmdasjóð ferðamannastaða sem samþykktar voru á sl. ári fela í sér aukin tækifæri fyrir sveitarfélög til þess að sækja um styrki til framkvæmda á ferðamannastöðum. Sjóðurinn er ágætlega fjármagnaður og standa vonir sveitarfélaga til þess að svo verði áfram. Að áliti sambandsins ætti þó áfram að gera ráð fyrir því að staðir í umsjón sveitarfélaga geti verið hluti af landsáætlun. Á verkefnaáætlun nú eru þessir staðir 11 talsins en þar af eru nokkrir staðir sem eru í umsjón fleiri en eins aðila. Hefur verkefnisstjórn lagt áherslu á að við vinnslu verkefna á þessum stöðum verði leitast við að skýra ábyrgð umsjónaraðila, sem er nauðsynlegt til að hægt verði að móta framtíðarsýn um uppbyggingu. Mögulega hefðu staðir á verkefnaáætlun í umsjón sveitarfélaga mátt vera fleiri en sambandið telur þó mikilvægt að horfa til þess að úthlutunarferli Framkvæmdasjóðs ferðamannastaða er nú að ljúka og má vænta þess að verkefni sem sjóðurinn styrkir, á vegum sveitarfélaga og einkaaðila, verði nálægt eitt hundrað talsins. Sveitarfélögin geta því á ýmsan hátt vel við unað þótt ávallt sé hægt að gera betur, m.a. varðandi dreifingu framkvæmdafjár milli og innan landshluta. Um sjónarmið við forgangsröðun á verkefnaáætlun er að öðru leyti vísað til umfjöllunar á bls. 10-11 í tillögu að stefnumarkandi landsáætlun. Vert er að undirstrika sérstaklega þá afstöðu sambandsins að á meðan ekki er komin full reynsla á landsáætlun sé ekki rétt að útiloka að sami ferðamannastaður geti bæði fengið fjármögnun frá framkvæmdasjóði og á grundvelli landsáætlunar enda séu fyrir því málefnalegar ástæður.

Í stjórnarsáttmála nýrrar ríkisstjórnar er gert ráð fyrir því að gistináttagjald renni framvegis til sveitarfélaga í stað þess að renna í ríkissjóð. Samband Íslenskra sveitarfélaga leggur áherslu á að þessi breyting taki gildi sem fyrst. Vert er að minna á að sveitarfélögin leggja mikla fjármuni til innviða sem nýtast ferðapjónustunni en jafnframt eru mörg verkefni sem kalla á meiri fjármuni. Má sem dæmi nefna að sveitarfélög hafa almennt mjög takmarkaðan aðgang að styrkfé til þess að byggja innviði innan þéttbýlisstaða og til þess að efla starfsemi safna og sýninga, svo sem um sögu, náttúru og menningu viðkomandi svæða. Hlutdeild sveitarfélaga í gistináttaskatti, sem nýverið var þrefaldaður, er því mjög brýnt úrlausnarefni.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri